



**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk**

Warszawa, [25 stycznia 2017 r.]

II.5150.9.2014.MM

**Pan
mł. insp. Krzysztof Łaszkiewicz
Pełnomocnik Komendanta
Głównego Policji ds. Ochrony
Praw Człowieka
Komenda Główna Policji
ul. Puławska 148/150
02-624 WARSZAWA**

Dot. L. dz. Gpc-471/436/16

[*Szanowny Panie Pełnomocniku*]

W zainteresowaniu Rzecznika Praw Obywatelskich pozostaje problematyka dostępu do pomocy prawnej (w tym z urzędu) dla osoby zatrzymanej w trybie art. 244 Kodeksu postępowania karnego.

W nawiązaniu do dotychczasowej korespondencji, pragnę przypomnieć uprzejmie, że w piśmie z dnia 17 maja 2016 r., sygn. L.dz.Gpc-471/436/16, przytoczył Pan Inspektor treść planowanej nowelizacji wytycznych nr 1 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 lipca 2015 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów (Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 59), zwanych dalej „wytycznymi”.

Zgodnie z powyższą nowelizacją § 87 pkt 6 wytycznych miał przyjąć następujące brzmienie: „W protokole z zatrzymania osoby odnotowuje się oświadczenia złożone przez zatrzymanego po poinformowaniu go o przyczynach zatrzymania i o przysługujących mu prawach, w sposób określony w ust. 1. Wręczając zatrzymanemu pisemne pouczenie o przysługujących zatrzymanemu uprawnieniach w postępowaniu karnym, należy

równocześnie wyjaśnić mu zawarte w nim treści. Kopię podpisanego przez zatrzymanego pouczenia załącza się do akt głównych postępowania.”

Tymczasem, jak wynika z analizy obowiązujących przepisów, do nowelizacji ostatecznie nie doszło. W związku z powyższym, w wytycznych nie wymaga się załączania kopii podpisanego przez zatrzymanego pouczenia do akt głównych postępowania.

Konieczność doprecyzowania obowiązujących wytycznych wynika z faktu, iż do działań funkcjonariuszy Policji w zakresie postępowania z osobami zatrzymanymi, zgłaszane były zastrzeżenia. W tym miejscu pragnę przypomnieć, że Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej, w piśmie z dnia 10 marca 2016 r. stanowiącym odpowiedź na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 7 grudnia 2015 r., wskazał, że z praktycznych doświadczeń adwokatów wynika, iż postawa funkcjonariuszy Policji ma wpływ na kształt prawa do obrony osób zatrzymanych w trybie art. 244 k.p.k. To właśnie od skutecznego poinformowania osoby zatrzymanej o przysługującym jej uprawnieniu do skorzystania z pomocy prawnej (w tym z urzędu) zależy urzeczywistnienie w praktyce konstytucyjnego prawa do obrony. Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej podkreślił, że niejednokrotnie dochodzi do sytuacji, gdy zatrzymani są zniechęceni do skorzystania z fachowej pomocy przez samych zatrzymujących, którzy stosując pozornie korzystną dla zatrzymanego sugestię, usiłują wywrzeć wpływ na jego decyzję. Postawa funkcjonariuszy jest bowiem podstawowym elementem kształtującym poziom świadomości osoby zatrzymanej w przedmiocie posiadania uprawnienia do nawiązania kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym, w szczególności co do dostępnej formy pomocy prawnej oraz jej warunków finansowych. W związku z tym niezbędna jest zmiana przekonania policjantów, że obecność adwokata niekorzystnie wpływa na swoiście pojmowane „dobro postępowania”, a do osiągnięcia tego celu nie wystarczy jedynie wprowadzenie wewnętrznych wytycznych odnoszących się do postępowania z osobami zatrzymanymi. Wprowadzenie precyzyjnych reguł postępowania niewątpliwie przyczyni się do poprawy skuteczności oraz sprawności funkcjonowania mechanizmu dostępu do pomocy prawnej osoby zatrzymanej w trybie art. 244 k.p.k.

Mając na względzie powyższe, zwracam się z uprzejmą prośbą o analizę wskazanej w niniejszym piśmie problematyki, a w szczególności o poinformowanie Rzecznika Praw

Obywatelskich o podjętych działaniach w przedmiocie nowelizacji wytycznych nr 1 Komendanta Głównego Policji, jak również o rozważenie podjęcia działań (w tym szkoleń) dla funkcjonariuszy Policji dotyczących uwrażliwienia ich na znaczenie skutecznego informowania osób zatrzymanych o ich prawach, w szczególności o prawie do kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym.

Powyższe działania, obok wprowadzenia precyzyjnych wewnętrznych reguł postępowania, mogą mieć istotny wpływ na zagwarantowanie osobom zatrzymanym realnego prawa dostępu do pomocy prawnej.

(-) [*Stanisław Trociuk*]